

EVANGELISATIE-Evangelie of EVANGELIE-Evangelisatie.

Er is geen apart evangelisatie-evangelie.

Het is niet zóó, dat de hoorders in de kerk de trap moeten oploopen, terwijl die uit de evangelisatie met de lift mogen gaan.

Het is niet zóó, dat de predikant een Bijbel van 66 boeken zou hebben, doch de evangelist een keurgarve van uitgekozen gedeelten uit de Heilige Schrift.

Een dun Bijbeltje beteekent een dun geloof.

En een smal geloof beteekent een mager leven.

Wij moeten de slanke lijn in de evangelisatie verlaten!

Inzonderheid zullen wij niet vergeten, dat de Bijbel een begin heeft, Karl Barth ten spijt.

Ursinus was wel bijzonder geillumineerd, toen hij antwoord 19 van den Catechismus opstelde.

O, op zichzelf beschouwd, had God ons dat begin niet behoeven te openbaren.

Als Hij gesproken had: „Ik ben God, wandel voor Mijn aangezicht,” wij hadden te gelooven en te gehoorzamen.

Het is Zijn eindeloze goedheid, dat Hij in het begin der Schrift Zijn eeuwigheid voor ons heeft doen schitteren.

Dat nu groote zotten klagen over de moeilijkheden, welke God ons in die eerste hoofdstukken oplegt, komt, omdat zij de Schrift reeds bij de eerste bladzijde met een verkeerde instelling beginnen te lezen.

En niet inzien wat zij is: de Zelf-openbaring Gods.

Wij zullen van Gods Boek niet de geschiedenis der menscheit maken.

Ook niet: de geschiedenis der kerk.

Nog veel minder: de pelgrimsreis van een ziel!

O, wij zijn zoo ontzettend goddeloos.

God neemt in onze vroomheid zulk een klein plaatsje in.

Ook in onze gereformeerde vroomheid.

Hij verbergt zich niet voor ons.

Maar wij verbergen ons voor Hem.

Als er maar één ziel behouden wordt!

Wat heeft mijn ziel daaraan?

U kent deze onze stopwoorden.

Maar onze belijdenissen stellen altijd wat anders vóór.

Dat wij God recht kennen.

Dáár gaat het om!

Daarom zullen wij er ons toch voor wachten om een evangelie te brengen, dat ik met droefheid zoo moet formuleeren: „De lieve Heiland voor een armen sukkel!”

Want die lieve Heiland heeft niets te maken met den Vorst Gods, Die opstond tot de herovering van het menscheit geslacht voor God.

Wij zullen van de Schepping moeten spreken en van de Menschheid en van het Verbond.

Van God onzen Schepper.

Van Adam onzen Vader.

Van Christus ons Hoofd.

Anders wordt onze Christus-prediking een gebouw zonder fundament.

Wij zeggen: Snel suist de lift en een piccolo kan haar bedienen.

Maar Christus sprak: Eng is de poort!

Och, wij bedoelen het wel goed.

Wij moeten de menschen pakken!

De Bijbel schijnt daar niet geschikt voor.

Maar God heeft méér aansluiting aan de wereld dan wij!

De eere en het voorrecht de allergeeringste drager van het Woord te zijn is groter, dan de vermaardste redenaar te wezen aan wiens lippen de menschen hangen.

Gij krijgt daarmee geen naam.

Of misschien een slechten naam.

Maar gij draagt den Naam uit van den Eeuwige-Gezegende!

Dát was de roem van Christus: Vader, Ik heb hen Uw Naam geopenbaard.

Vader, ik heb hen Uw woorden gezeven.

Dit noemen sommigen: theorie, stijve theorie!

Het is in waarheid practijk, de practijk der bekeering!

Een soldaat van het Heilig Woord te zijn is een privilege, dat de inzet van onze gansche persoonlijkheid waard is!

N. B.

NIEUWE ABONNEES

die zich nu opgeven ontvangen de tot 1 April a.s. verschijnende nummers GRATIS.

evolutietheorie vrij spel laten, of als in hoofdzaak juist erkennen.

Terwijl eenvoudige menschen nog altijd denken, dat iemand, die God als Schepper eert, een strijder is tegen „de” leer der evolutie, en terwijl dit tragisch misverstand soms wordt versterkt door voorgangers, die of niet nauwkeurig lezen, of niet precies determineren, daar is het nuchtere feit onloochenbaar, dat zoo iemand in meer dan één geval de beslissende vooronderstellingen der evolutiegedachte aanvaardt, en zo zelfs ook zijnerzijds tot onderbouw van eigen cultureel-filosofische of godsdienstfilosofische beschouwingen maakt.

En precies zóó staat het ook met den term „zondeval”. Gelijk sommigen in hun hanteeren van het woord „schepping” de wereld willen gequalificeerd zien als volstrekt afhankelijk van God, zoo willen zij in het gebruik van het woord „zondeval” diezelfde wereld gequalificeerd zien als radikaal althans constant boos. Maar zij willen daarmee volstrekt nog niet erkend hebben, hunnerzijds, dat er een zeker punt des tijds geweest is, waarin de wereld, aanvankelijk goed en gaaf, uit een staat van rechtheid, is gevallen in een anderen staat van zonde en van dood. Zulk een punt des tijds, vallende ná de „eerste” en ook ná de „tweede” schepping van God (zie verleden week) moge dan in Genesis I—III geleerd worden (zelf zouden zij het zoo niet willen zeggen, immers het bijbelverhaal wil h.l. juist niets „leeren”), en zulk een punt des tijds moge dan voor het besef der oude dogmatiek een radikale verandering gebracht hebben in het bestand der wereld, zij voor zich hebben daarmee eens en voor al afgerekend.

Werden deze dingen nu maar ronduit gezegd, dan was het gesprek vlottend, en menig kerklid kon dan die gewaarschuwd en dus gewapende man zijn, dien zijn dominee hem zegt te zijn, zoo vaak hij hem inlijft in het al onzichtbaar wordend leger der „strijdende kerk”. Helass, — het wordt niet ronduit den volke gezegd. Men moet het maar zoo wat afleiden uit de in beste gegeven betoogen. Althans uit de populaire betoogen; verder gaat deze mijn opmerking niet.

Maar al wordt het dan niet zoo duidelijk aan het volk gezegd, het verschijnsel zelf verdient er niet minder de aandacht om. Afsnijding ook zelfs van de mogelijkheid van den zondeval in zijn hierboven kort aangegeven zin vindt men in den laatsten tijd overal. Deels daarvoor aansprakelijk een vals geschiedenisbegrip of een averechtsche geschiedenis-waardeering; hierbij denk ik aan de lijn, die van Kierkegaard over Barth en Brunner naar Althaus, Tillich en verder loopt; we behoeven dan niet eens meer te verwijzen naar d'Aulén, Grisebach, en dergelijken. Voor een ander deel is in dezen veel te verklaren uit het weer opleven van de leer der „coincidentia oppositorum”, de leer, dat er een eenheid der tegen-deelen, een samenvallen der tegenstellingen is, een hooger, of ook primair gegeven samenhang van wat in menselijke woorden of begrippen als uiteengaande — maar dan ten onrechte — wordt voorgesteld. Niet voor niets hebben verschillende geloofsbelijdenissen uit den reformatietijd opzettelijk juist de manicheesche dwalingen bestreden; zoals dit ook de Nederlandsche Geloofsbelijdenis doet; haar opstellers en ondertekenaars hadden juist in die periode weer te worstelen met allerlei misvattingen, die ten deele op het manicheïsme teruggrepen; en wie de theoremen van Origenes, van de doopers, de mystieken, de enthousiasten, de theosofen, de romantiek en haar epigonen aan zijn oog voorbij laat gaan, ontdekt tusschen die alle inderdaad ingrijpende verschillen; maar de opvatting, volgens welke er een coincideeren van tegenstellingen is, leidt desniettemin bij die alle tot de feitelijke loochening van het bijbelsche begrip van den zondeval.

De invloed van oostersche op westersche denken, en van filosofie op theologie, stuurt denzelfden kant uit.

En — feitelijk komen al zulke theoremen hierin samen, dat ze alle verzekeren: „de verhouding tusschen Schepper en Verlosser is NIET die tusschen Maker en Hersteller”.

Geen wonder, dat ze dit zeggen. Want wie den historischen zondeval wél aanvaardt, zal niet ophouden te verklaren, dat de verhouding tusschen Schepper en Verlosser (onder meer) die tusschen Maker en Hersteller is. Maar wie zulk een zondeval niet aanvaardt, is gedwongen de verhouding tusschen goed en kwaad, natuur en genade, schepping en herschepping, scheppingswoord en evangeliewoord volmaakt anders te stellen, en zal tegen de parallele der verhoudingen Schepper-Verlosser en Maker-Hersteller bezwaar hebben.

Scherp teekent zich dan ook, niet in de beginselen, maar wel in de concrete formuleering op dit bepaalde punt, de eene groep tegen de andere af. Aan den eenen kant staat elke gereformeerde; en, om maar bij Kuiper te blijven, dien Dr Noordmans tegenover mij stelde, Kuiper doet zijn best, óók in „De Gemeene Gratie”, om te bewijzen, dat de relatie Schepper-Verlosser tevens die van Maker-Hersteller is. Men leze maar eens de eerste hoofdstukken van zijn tweede deel; en lette erop, hoe hij juist tegen de Doopers zich te weer stelt. En tegen de Pantheïsten. En tegen de Roomschen. „Geheven door de zucht, om de tegenstelling tusschen dat natuurlijk-aardsche en het geestelijk-hemelsche leven vooral scherp te vatten, kwam de Dooperij er... toe, om het denkbeeld van HERSCHEPPING te laten varen, en te het denkbeeld van NIEUWE SCHEPPING voor in de plaats te stellen”, zegt Kuiper. Wel wat onnauwkeurig is m.i. hier zijn uitdrukkingwijze, maar dat doet niet toe dezen keer. „Op die wijs”, zoo vervolgt Kuiper,

74, „werd elk organisch verband tusschen het bestaande leven der wereld en het hemelsch genadeleven ontkend. Alle brug (1) om van het ééne in het andere over te leiden, werd afgebroken. Buiten verband, en als twee geheel uiteenlopende sferen van menscheit leven werd het „wereldsche leven” en het „leven der genade” tegen elkander overgesteld”. Doch nu opponeert daartegen Kuiper met heel de historisch-gereformeerde theologie, als hij zegt: „tegenover de min of meer dualistische verhouding tusschen natuur en genade, gelijk zij van Roomsche zijde eerst al meer werd vastgezet, en daarna op averechtsche wijze door de Dooperschen nog verscherpt, handhaaft alzoo de Gereformeerde belijdenis de voorstelling van een door God gewilde correspondentie tusschen natuur en genade, die in de Schepping zelf, en dus ook in het Scheppingsbesluit als zodanig gegrond ligt” (81). En wél strijdt Kuiper — terecht — tegen hen, die de „onderscheiden daden Gods in schepping en genade los naast elkaar laten staan; maar hij strijdt niet tegen hen, die hierin „twee op elkaar volgende bedrijven” zien. Hij kan dat ook niet doen; want juist omdat hij er twee op elkaar volgende bedrijven in ziet, heeft het voor hem in zijn gesprek met zijn medegereformeerden zin, nadrukkelijk te betoogen, dat ze dan ook te voren gebonden zijn in het besluit van God; dat derhalve de schepping is aangelegd op de herstellende genade-verlossing (83). „Er moet daarom volle nadruk op gelegd, dat én de particuliere genade én de gemeene gratie beide in onze oorspronkelijke menscheit natuur de haar noodige dispositie vinden. En hiertegen geldt in het minst niet, dat toch de werking, die in deze beide betoelingen van genade uitgaat, van buiten af BIJ onze natuur bij komt, en niet kan opkomen UIT onze natuur zelf” (89/90).

Vandaar dan ook, dat Kuiper er toe gekomen is, niet alleen de „bizondere”, doch ook de algemeene genade in het besluit der „praedestinatie” op te nemen. „Zoo vloeit ze met die particuliere genade, als eigen, maar toch even frissche, heldere heek van de bergen van Gods heiligheid naar de vlakke dezès aardschen levens neder” (113). Ook deze beeldd spraak acht ik onduidelijk en onjuist; maar dat doet op het oogenblik er weer niet toe.

En nu — na dit alles — treft het nog meer onze aandacht, als Dr Noordmans betwisten wil, dat de relatie Schepper-Verlosser die van Maker-Hersteller is. We zullen moeten vragen, welke consequenties dit meebrengt.

K. S.

Antwoord van Dr L. v. d. Zanden.

Dr L. v. d. Zanden was zoo vriendelijk te antwoorden op mijn vraag. Gaarne deel ik mee, wat ik zelf niet aanstonds opgemerkt had, dat zijn rubriek om de 14 dagen verschijnt, en dat eerder antwoorden van Dr v. d. Z. dus onmogelijk was; dit niet ter correctie, maar ter aanvulling.

Dr v. d. Zanden wijst erop, dat hij op wat ik hem vroeg, toch wel breed gereageerd heeft. Volkomen juist; maar om wat hij toen schreef was het mij niet te doen. Mij interesseerde ditmaal iets anders. Ik had n.l. (en Dr v. d. Zanden kon dat geweten hebben) op de klacht van Dr D. Sikkink, dat „leidende personen” (in casu was Dr Sietsma met name genoemd) door publicaties van ons blad in opspraak kwamen, gezegd, dat men uit respect voor die „leidende personen” toch niet kon zwijgen over zaken van kerkeraden (in casu dus: de overlegging van de bekende door N.S.B.-ers aan hun kerkeraad uitgereikte passe-partout-formule, die ik, al kwam ze dan ook van Dr Sietsma, tot mijn nog steeds gebleven blijdschap uit het verkeer tusschen kerkeraden en kerkleden-N.S.B.-ers, heb weggewerkt door mijn publicatie). Het verband waarin ik over deze dingen schreef, wees duidelijk uit, dat het dáárover ging, toen ik in „De Reformatie” schreef:

En nu zou men terwille van personen moeten zwijgen over zaken van kerkeraden? Men zou, uit respect voor „leidende personen” de leiding én de verkeerde leiding maar samen moeten laten stoeien in de kerken? En intusschen zouden dan diezelfde leidende personen niet behoeven te zwijgen over kerkeraden, die ze openlijk van verkeerde tuchtpraktijken beschuldigen? Men kan klagen, zooveel men wil; maar voor zulke persmethoden hoop ik me te blijven wachten.

Weinu, nadat Dr v. d. Z. deze woorden had aangehaald, voegde hij daaraan in één adem toe:

Prof. Schilder stelt de quaestie hier m.i. niet zuiver. Het gaat niet om respect voor „leidende personen”, maar om respect voor de Generale Synode onzer Kerken. Prof. Kuiper, Prof. Grosheide en Dr Schouten van Amsterdam hebben m.i. terecht opgemerkt, dat een kerkeraad of classis niet op eigen gelegenheid een uitspraak mag doen over een richting als de N.S.B., welke overal leden heeft, een uitspraak dan bovendien, welke afwijkt van het besluit der laatste Generale Synode. Heeft een kerkeraad of classis bezwaar tegen dit besluit, dan moet het bezwaar in den kerkelijken weg op de volgende Generale Synode worden gebracht. Aan dezen regel moeten wij ons allen houden, want anders krijgen wij een hopelooze verwarring in onze kerken. Ieder zal zich in dit kader hebben te voegen, want de Generale Synode is nog altijd het leidende lichaam, waarvoor ieder respect dient te hebben, die niet kerk-onthindend, maar kerk-opbouwend werk wil doen.

Ik laat het aan de lezers over, te beoordeelen, of hier niet de indruk gevestigd werd, alsof mijn opmerkingen, gegeven in „De Reformatie” in betrekking tot de tucht-

(Zie vervolg op blz. 196.)